

ČIMBENICI POSLOVANJA

Prof.dr.sc. Zdenko Klepić

Čimbenici poslovanja

- Čimbenici poslovanja su pokretna snaga ili uvjet odvijanja poslovnog procesa
- Poslovni proces je skup aktivnosti usmjerenih na transformaciju inputa u output s ciljem da se zadovolje potrebe kupaca.
- Inputi – Čimbenici proizvodnje
  - Financijski resursi
  - Materijalni resursi
  - Ljudski resursi
  - Informacijski resursi

Financijski resursi

- Predstavljaju novčanu imovinu poduzeća koja ujedno čini i polazni oblik ulaganja u druge oblike imovine.
- Početak poslovanja uvjetuje početna novčana ulaganja u stvari, usluge, ljude itd.
- Podmirenje dospjelih obveza tijekom poslovanja
-
- Novac je efekt poslovnog pothvata

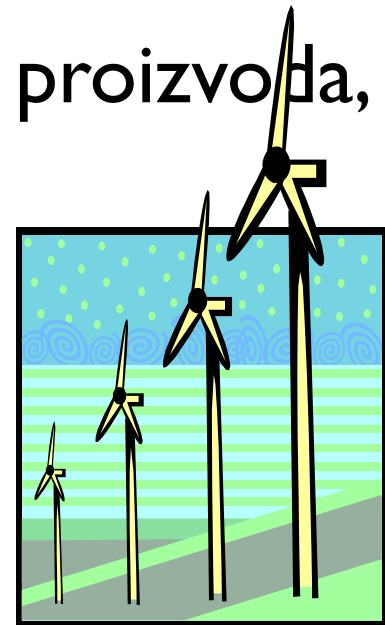

OCJENA I DOSTUPNOST FINANCIJSKIH RESURSA

- Indikatori ocjene financijskih resursa:
  1. Odnos duga i glavnice,
  2. Odnos gotovine i kapitalnih ulaganja,
  3. Eksterni kreditni položaj poduzeća
- Čimbenici koji utiču na dostupnost financijskih resursa:
  - Kreditna sposobnost poduzeća,
  - Obujam potrebnih financijskih resursa,
  - Mjere ekonomske politike vlade

MATERIJALNI RESURSI

- Materijalni resursi su opipljiva i neopipljiva imovina poduzeća koju ono koristi u svom poslovanju.
  1. **Opipljiva su:** prirodni resursi, nekretnine, oprema, sirovine i materijali;
  2. **Neopipljiva su:** patenti, licence, marke proizvođača, osnivački kapital, goodwill;

- **Prirodni resursi** predstavljaju dar prirode razvoju poduzetništva, a obuhvaćaju prirodno bogatstvo, uključujući anorganske materije, kao što su rude i minerali, zemlja, voda, zrak, klima, konfiguracija tla, geopolitički položaj i drugo;
- **Nekretnine** su stvari koje se ne mogu prenositi s jednog mjesta na drugo a da ne promjene svoju suštinu. To su zemljište i zgrade.
- **Oprema** je takav oblik materijalnih resursa koji služe za izvršenje poslovnog procesa na otvorenom ili zatvorenom prostoru a čine je: strojevi, uređaji, transportna sredstva, alati, modeli i mjerni instrumenti, inventar.
- **Sirovine i materijal** čine glavni sastojak proizvoda i određuju njegova bitna svojstva.

- **Licenca** predstavlja ugovoreno pravo djelomičnog ili potpunog korištenja izuma, know-how, žiga, uzorka, distribucijske mreže itd.
- **Patent** predstavlja ispravu koju izdaje nadležni organ na osnovi prijave pronalazača ili njegova pravnog slijednika radi zaštite novog i industrijskim putem primjenjivog pronalaska.
- **Marka proizvoda** predstavlja ime ili znak kojim proizvođač ili trgovac označava svoj proizvod kada ga pušta na tržište.
- **Osnivački kapital** predstavlja iznos kapitala koji je potreban za osnivanje i početak rada poduzeća.
- **Goodwill** je razlika između tržišne vrijednosti poduzeća i njegove knjigovodstvene vrijednosti. (reputacija na tržištu, marka, stručnost managementa i zaposlenih, opći know-how)

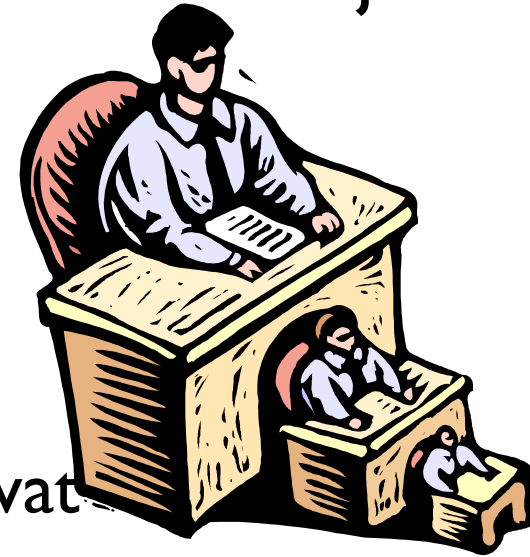
Korištenje raspoloživih materijalnih resursa

- Kao pokazatelj uspješnosti korištenja mat. Resursa koristi se pokazatelj prinosa na uporabljenu imovinu (*ROA- Return on Assets*)
- Povećanje stope prinosa se može postići na tri načina:
  - Povećanjem dobitka (Razlika prihoda i troškova)
  - Smanjenjem ukupne imovine (novac, nekretnine, oprema, zalihe)
  - Kombinirano

Ljudski resursi

- Ljudski resursi, ljudi, kadrovi predstavljaju živi čimbenik organizacije poduzeća koji sa svojim znanjem, vještinama, sposobnostima i kreativnosti danas najviše doprinosi ostvarenju ciljeva poduzeća.
- Tjelesni i umni rad
- Potrebno je utvrditi:
  - Vrste radova karakterističnih za pothvat
  - Količina pojedinih vrsta radova i ukupna količina rada za taj pothvat u cjelini

Opis radnog mjesta

- Iz opisa radnog mjesta treba da se vidi:
  - Poslovi koji se obavljaju na dotičnom radnom mjestu
  - Karakteristike posla (položaj tijela, ritam rada, ponavljanje operacija itd.)
  - Radna sredstva (strojevi, alati, instrumenti, pribor, itd.)
  - Uvjeti rada u kojima se poslovi radnog mjesta obavljaju (buka, temperatura, voda, prljavština itd.)

Kombiniranje čimbenika

- Predstavlja postupak uspostavljanja optimalnih kvantitativnih i kvalitativnih odnosa između resursa.
- S aspekta udjela svakog od njih u ukupnom radnom procesu,
- S aspekta načina provođenja ovog kombiniranja,
- S aspekta rezultata tog kombiniranja.

Kombiniranje s aspekta udjela svakog od čimbenika u ukupnom radnom procesu

- Radni proces s pretežnim udjelom ljudskih resursa, (radno intenzivni procesi)
- Radni proces s pretežnim udjelom materijalnih resursa, (kapitalno intenzivni procesi)

Kombiniranje čimbenika s aspekta načina provođenja ovog kombiniranja

● Obrtnički (zanatski) način,

- Obilježava ga nizak stupanj udjela materijalnih resursa i odsustvo podjele rada, tako da pojedinac obavlja sve ili više radnih operacija.

● Tvornički (radionički) način,

- Obilježava ga viši stupanj udjela kapitala i viši stupanj podjele rada između zaposlenih.

● Lančani način

- Obilježava ga kontinuiranost (neprekidnost) radnog procesa.

Kombiniranje čimbenika proizvodnje s aspekta rezultata tog kombiniranja

- Pojedinačna proizvodnja,
- Količinska proizvodnja
  - Serijska i
  - Masovna.

Zakonnosti kombiniranja čimbenika proizvodnje

Zakonnosti u vezama između ulaganja i kombiniranja čimbenika proizvodnje i uspješnosti poslovanja:

1. Zakon minimuma,
2. Zakon maksimuma,
3. Zakon optimuma,
4. Zakon rastućih prinosa,
5. Zakon padajućih prinosa,
6. Zakon supstitucije

Kraj

- Pitanja
- Hvala na pozornosti